

Vattenmyndigheternas riktlinjer för säkerställd vattenförsörjning

Åtgärder och undantag

Version	Ändring	Datum	Vem?
1	Beslutad på VVD-AGA	2019	VVD
1.1	Förtydligande om åtgärder för vattenskyddsområde. Tillägg om hydromorfologi samt miljökvalitetsnormer och undantag	2020-03-11	AC/KHS/A K/MB
1.2	Ändring av skrivfel i avsnitt 3.4.2.1 och 3.4.2.3. "tekniskt omöjligt" är utbytt mot "inte tekniskt möjligt"	2020-03-19	AC
1.3	Avsnitt 3.3: Tillägg av tidsfrist till 2027 med skälet inte tekniskt möjligt att uppnå god status innan 2027 i de fall där övervakning behövs för att verifiera status och påverkan. Avsnitt 2.5.2: Texten om utrivning borttagen. Åtgärden Bevara och förbättra hydrologisk regim ändrad till Återskapa eller förbättra hydrologisk regim Avsnitt 3.3.2: Ny text Avsnitt 3.4.: Ändring underrubriker		MW
2	Beslutad på VVD-AGA	2021-02-16	MW
2.1	Ny titel samt utbyte av "metodbeskrivning" till "riktlinjer" i löptext.	2022-03-16	MV

Titel: **Vattenmyndigheternas riktlinjer för säkerställd vattenförsörjning: Åtgärder och undantag**

Utgiven av: Vattenmyndigheterna i Sveriges fem vattendistrikt

Författare:

Utgivningsår: 2021 (2:a utgåvan)

Upplaga: Endast digital utgåva

Förord

Sedan hösten 2018 bedriver vattenmyndigheterna ett utvecklingsarbete av riktlinjer med syfte att förbättra åtgärder, undantag och ekonomisk analys för vattenförekomsterna i VISS. En del av arbetet är att förbättra hanteringen av åtgärder i VISS för att få ett bättre underlag för miljö kvalitetsnormerna. Det resulterar i att kommuner, länsstyrelser och åtgärdsmyndigheterna får bättre effekt i sitt åtgärds genomförande

Utgångspunkten för utvecklingsarbetet är att åtgärder och undantag för miljö kvalitetsnormer för vatten måste vara grundade på en definierad påverkanstyp (mänsklig påverkan) kopplat till vilka kvalitetsfaktorer eller parametrar som redan är försämrade eller riskerar att försämrans på grund av påverkanstrycket. Riktlinjerna har tagits fram för att säkra att bedömningarna är tillräckliga och tillförlitliga samt att de genomförs på ett accepterat, förutsägbart och transparent sett.

Inom utvecklingsprojektet finns sju sektorsgrupper; avlopp, lantbruk, samhällsplanering, skogsbruk, vattenförsörjning, miljöskydd och vattenverksamhet. Dessa riktlinjer dokumenterar en del av arbetet inom sektor Vattenförsörjning.

Innehållsförteckning

Förord	2
1. Introduktion	4
1.1 Vem gör vad och med vilket underlag?	4
1.2 Avgränsning.....	5
1.3 Påverkanstyper, kvalitetsfaktorer och parametrar	5
2. Åtgärdsanalys säkerställd vattenförsörjning	6
2.1 Bakgrund och syfte	6
2.2 Åtgärder i VISS	6
2.3 Metodik och dataunderlag cykel 2 (2009–2015).....	8
2.4 Utveckling av metodik och dataunderlag cykel 3 (2016–2021).....	8
Underlagsdata och åtgärdsbiblioteket	8
Åtgärdsanalys inrätta vattenskyddsområden	9
Åtgärdsanalys revidering vattenskyddsområden.....	9
Åtgärdsanalys översyn vattenskyddsområde.....	10
Åtgärdsanalys säkerställa kvantitativ grundvattenstatus	10
Åtgärdsanalys för att säkerställa hydromorfologisk status	11
2.5 Motiveringstexter åtgärder	12
Inrätta vattenskyddsområde.....	12
Översyn vattenskyddsområde.....	12
Revidera vattenskyddsområde.....	13
Säkerställa god kvantitativ status	14
Möjliggöra upp- och nedströms passage	14
Biotopvård i kustvatten.....	15
Återskapa eller förbättra hydrologisk regim.....	15
3. Miljökvalitetsnormer och undantag.....	16
3.1 Tillämpning av mindre stränga krav enligt 4 kap. 10 § vattenförvaltningsförordningen (2004:660).....	16
Riksintresse vattenförsörjning	16
Samhällsviktiga verksamheter enligt miljöprövningsförordningen samt 9, 10 och 11 kap. miljöbalken (MB), som inte utgör riksintressen.....	17
3.2 Hinder för tillämpning av mindre stränga krav	18
3.3 Undantag	18
Undantag kvantitativ status och kemisk status för grundvatten kopplat till vattenförsörjning	18
Undantag för hydromorfologiska kvalitetsfaktorer kopplat till påverkan från vattenförsörjning	20
3.4 Motiveringstexter miljökvalitetsnormer	21
Motiveringstext för den övergripande normen god kemisk eller kvantitativ grundvattenstatus	21
Förslag på motiveringstexter vid tidsfrister för kemisk eller kvantitativ grundvattenstatus	22
Förslag på motiveringstexter vid tidsfrister för ekologisk status - hydromorfologi ..	23
Motiveringstext vid mindre stränga krav.....	24

1. Introduktion

1.1 Vem gör vad och med vilket underlag?

Vattenmyndigheterna förbereder VISS för inmatning av åtgärder genom att revidera och skapa nya åtgärds-kategorier inklusive schablonkostnader. Därefter är det möjligt att importera åtgärder i VISS.

Den generella principen är att åtgärder i VISS ska föreslås för:

- Ytvattenförekomster i risk för att inte uppnå god status 2027
- Grundvattenförekomster i risk, där
 - den förväntade utvecklingen bedöms bli försämrad eller
 - riktvärdet överskrids och den förväntade utvecklingen bedöms vara oförändrad
- Grundvattenförekomster i risk med avseende olycksrisk (påverkans typ: diffusa källor, transport och infrastruktur)

Inom vattenförsörjningen finns dessutom åtgärder som ska säkerställa en långsiktigt godtagbar kvalitet och kvantitet på vattenförekomsten oavsett risk. Detta är inrättande av vattenskyddsområden och tillstånd för vattenuttag.

Vidare ska undantag från miljökvalitetsnormen, d v s tidsfrist eller i vissa fall mindre strängt krav, föreslås för alla vattenförekomster som har sämre än god status. Analysunderlaget är den riskbedömning, statusklassificering och påverkansbedömning som genomförts 2018–2019.

Grundvattenförekomster med god status och utan risk att inte uppnå god status till måläret, ska ha en särskild motiveringstext som vattenmyndigheten har fastställt.

Utifrån nedan beskrivet tillvägagångssätt ska beredningssekretariaten

- Importera
 - förslag till åtgärder
 - undantag kopplat till relevant påverkanstyp samt
 - övergripande miljökvalitetsnorm
- importera motiveringstexter för normerna för kvantitativ och kemisk status vid tidsfrister och utgångspunkt för att vända trend,
- granska kandidater till mindre stränga krav med avseende hydromorfologisk påverkan på ytvattenförekomst på grund av vattenuttag för vattenförsörjning.

Kompletterande underlag:

- underlag som använts i påverkansanalysen
- information från berörda handläggare inom tillsyn och tillståndsprövning.

Vattenmyndighet ansvarar för att:

- ta fram underlag till mindre stränga krav,
- importera
 - god status
 - mindre stränga krav
 - tidsfrister och
 - motiveringstexter för hydromorfologi,
- importera motiveringstexter för god status i grundvatten.

1.2 Avgränsning

Detta stöd beskriver bara påverkan som är kopplad till vattenuttag. Det innebär att påverkanskällor i form av infrastruktur, förorenade områden, miljöfarlig verksamhet etc. inte ingår i dessa riktlinjer. För dessa hänvisas till respektive riktlinjer.

1.3 Påverkanstyper, kvalitetsfaktorer och parametrar

Dessa riktlinjer omfattar åtgärder och miljökvalitetsnormer inklusive undantag för påverkan kopplad till vattenuttag för vattenförsörjning (tabell 1).

Tabell 1: Påverkanstyper kopplade till vattenförsörjning

Kemisk grundvattenstatus	Kvantitativ grundvattenstatus	Hydromorfologi
Vattenuttag – kommunal eller allmän vattentäkt.	Vattenuttag – kommunal eller allmän vattentäkt	Förändring av hydrologisk regim - offentlig vattenförsörjning
Vattenuttag – andra signifikanta vattenuttag	Vattenuttag – industri	
Saltvatteninträngning	Vattenuttag – jordbruk	Förändring av konnektivitet genom dammar, barriärer och slussar - för dricksvatten
Grundvattennivåförändringar	Vattenuttag – andra signifikanta vattenuttag.	
	Grundvattennivåförändringar	

Riktlinjerna omfattar, grundvattennivåer, kemiska parametrar kopplade till vattenuttag, hydrologisk regim och konnektivitet (tabell 2).

Tabell 2. Parametrar och kvalitetsfaktorer kopplade till vattenförsörjning

Parametrar för kemisk grundvattenstatus	Parameter för kvantitativ grundvattenstatus	Kvalitetsfaktorer för ekologisk ytvattenstatus
Riktvärden och utgångspunkter för att vända trend för klorid, sulfat och konduktivitet.	Grundvattennivå	Hydrologisk regim Konnektivitet

2. Åtgärdsanalys säkerställd vattenförsörjning

2.1 Bakgrund och syfte

Trycket på vattenresurser för dricksvattenförsörjning och annan vattenanvändning ökar. Att skydda vattenresurserna ur såväl kvalitativt som kvantitativt hänseende är avgörande för att säkerställa en långsiktig vattenförsörjning.

Enligt artikel 11 punkt 3, ramdirektivet för vatten (2000/60/EG) är åtgärder för att skydda vatten för dricksvattenanvändning ett grundläggande krav. Enligt 7 punkt 3 samma direktiv, ska skydd säkerställas för dricksvattenförekomster i syfte att undvika försämring av deras kvalitet och för att minska nivån av vattenrening som krävs för dricksvattenframställning.

I svensk lag har kravet införlivats i 6 kap. 5 § Vattenförvaltningsförordningen (2004:660), där det framgår att åtgärdsprogrammet ska innehålla åtgärder för inrättande av vattenskyddsområden eller för att på annat sätt skydda dricksvatten. Åtgärderna innebär både att förebygga framtida och hantera befintliga problem så att miljökvalitetsnormerna kan följas. De förebyggande åtgärderna ska genomföras oavsett resultaten av statusklassning och riskbedömning.

Åtgärdsprogrammet 2016–2021 innehåller följande åtgärder som syftar till att skydda dricksvattnet:

- Inrätta vattenskyddsområde
- Översyn/revidering vattenskyddsområden
- Tillsyn vattenskyddsområden
- Framtagande av regionala vattenförsörjningsplaner
- Inarbete regionala vattenförsörjningsplaner i översiktsplaner
- Framtagande av nationell vägledning för åtgärderna (p. 1–5) ovan
- Tillsyn av vattenuttag i vattenbristområden
- Säkerställande av tillstånd till vattenuttag för allmän vattenförsörjning

Åtgärderna gäller för alla vattenförekomster som används eller kan komma att användas för dricksvatten och som ger mer än 10 m³/dygn eller kan betjäna fler än 50 personer.

2.2 Åtgärder i VISS

Åtgärder ska föreslås i VISS eftersom det ger ett bra underlag för arbetet med miljökvalitetsnormer och ekonomisk analys samt underlättar åtgärds genomförandet för kommuner, länsstyrelser och nationella myndigheter.

Inom sektor vattenförsörjning finns tre åtgärds kategorier som syftar till att säkerställa dricksvattenkvaliteten och en som syftar till att säkerställa vattentillgången, se nedan. Beskrivning av respektive åtgärds kategori i VISS hittas i [åtgärdsbiblioteket](#).

Säkerställa dricksvattenkvalitet

- Vattenskyddsområde - inrätta
- Vattenskyddsområde - översyn
- Vattenskyddsområde - revidering

Säkerställa dricksvattentillgång

- Säkerställa god kvantitativ grundvattenstatus (överkategori)
 - Ansökan tillstånd till vattenuttag
 - Övriga åtgärder för att säkerställa god grundvattenstatus

Tabell 3 visar åtgärds-kategorier för att säkerställa vattentillgången i grundvatten och de effekter åtgärderna förväntas ge i form av till exempel minskat vattenuttag.

Tabell 3. Påverkan, åtgärd och effekt av åtgärd för att säkerställa kvantitativ grundvattenstatus

Betydande påverkan kvantitativ status/kemisk status koppad till vattenuttag	Övergripande åtgärds-kategori	Åtgärd	Önskvärd effekt
Vattenuttag industri	Säkerställa kvantitativ status	Tillstånd för vattenuttag	Minska uttag av vatten
Vattenuttag kommunal eller allmän vattentäkt		Övriga åtgärder för att säkerställa kvantitativ status	Minska uttag av vatten
Vattenuttag jordbruk			Öka vattenbildning och vattenhållande förmåga.
Vattenuttag andra signifikanta vattenuttag			Effektiviserad vattenanvändning.
Grundvattennivå-förändring			

Uttag av ytvatten för vattenförsörjning kan påverka hydromorfologiska kvalitetsfaktorer. Tabell 4 visar de åtgärds-kategorier som syftar till att säkerställa den hydromorfologiska statusen.

Tabell 4: Åtgärds-kategorier för att säkerställa hydromorfologisk status med avseende på vattenförsörjning.

	Vattendrag	Sjöar	Kust
Förändring av konnektivitet genom dammar, barriärer och slussar – för dricksvatten	Möjliggöra upp- och nedströmpassage	Möjliggöra upp- och nedströmpassage	Biotopvård i kust
Förändring av hydrologisk regim – offentlig vattenförsörjning	Återskapa eller förbättra hydrologisk regim	Återskapa eller förbättra hydrologisk regim	Återskapa eller förbättra hydrologisk regim

2.3 Metodik och dataunderlag cykel 2 (2009–2015)

Ett heltäckande och kvalitetssäkrat underlag om vattentäkter, vattenskyddsområden och tillstånd till vattenuttag för vattentäkter saknades förra cykeln. Vattentäcksarkivet har förbättrats men det saknas fortfarande information då inrapporteringen är frivillig och en del kommuner väljer att inte rapportera.

I förra förvaltningscykeln användes *Lathund förbättringsbehov och åtgärder i grundvatten (140307)* som stöd för länsstyrelsernas arbete med åtgärdsanalys kopplat till vattenförsörjning.

2.4 Utveckling av metodik och dataunderlag cykel 3 (2016–2021)

Underlagsdata och åtgärdsbiblioteket

Underlagsdata

Åtgärdsanalys ska genomföras för alla dricksvattenförekomster enligt ramdirektivets artikel 7, även kallade A7-områden eller skyddade områden.

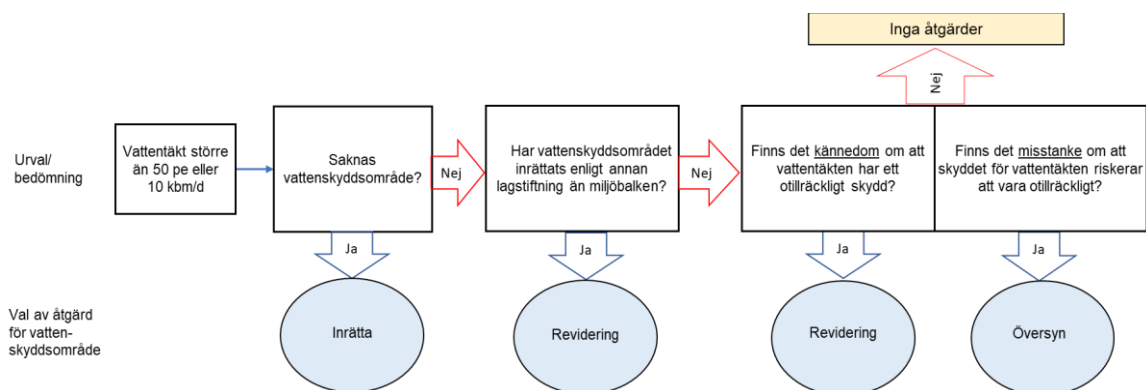
A7-områden exporteras från VISS. Information om vattentäkter, vattenskyddsområden och tillstånd till vattenuttag som behövs för åtgärdsanalysen hittas i vattentäcksarkivet, VIC-natur (vattenskyddsområden) samt Älvan (vattenuttag).

Vattentäcksarkivet är dock inte heltäckande. Inrapporteringen är frivillig vilket innebär att informationen inte alltid är uppdaterad. I vissa fall saknas information helt och hållet. För att komplettera och kvalitetssäkra underlaget i Vattentäcksarkivet, som behövs för åtgärdsanalysen, inleds kvalitetssäkringen men en kvalitetsgranskning av befintligt underlag. Denna görs i samarbete med Vattenmyndigheten och Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) som tillhandahåller en export från vattentäcksarkivet. Exporten innehåller information om vattentäkter per län och kommun enligt en gemensam struktur samt instruktioner för vad som ska ingå i sammanställningen.

Kvalitetssäkringen går till så att SGU levererar exporten till kontaktpersoner på beredningssekretariaten vid samtliga länsstyrelser. Länsstyrelserna granskar underlaget, kompletterar med information som saknas och återkopplar eventuella brister till SGU som uppdaterar vattentäcksarkivet. Sammanställningen kan därefter användas för att göra åtgärdsanalysen i VISS. Förutom att användas till åtgärdsanalys behövs informationen som underlag för revidering av vattenförekomster, framtagande av övervakningsprogram för skyddade områden samt uppföljning av genomförda åtgärder.

Observera att sammanställningen inte ska innehålla koordinater eller annan information som kan omfattas av sekretess. Det är dock upp till varje enskild länsstyrelse att göra en bedömning av sekretess. Om en länsstyrelse bedömer att vattentäktens namn kan utgöra sekretess kan vattentäkterna benämnas för "vattentäkt 1, vattentäkt 2" osv. per kommun. Åtgärdsanalys ska inte genomföras för vattentäkter som saknar vattenförekomst. Dock är det viktigt att dessa vattentäkter kommer med i sammanställningen så att de tas med vid nästa revidering av vattenförekomster.

Åtgärdsbiblioteket har reviderats. Tillsynsåtgärderna har tagits bort, bland annat tillsyn av vattenskyddsområde. Åtgärds-kategorin översyn/revidera vattenskyddsområde har delats upp i två separata åtgärder och åtgärdsbehovet för vattenskyddsområde framgår av figur 1 och avsnitten 2.4.2, 2.4.3 och 2.4.4. En ny övergripande åtgärd kopplad till vattenbrist har tagits fram (avsnitt 2.4.5).

Figur 1: Åtgärder för vattenskyddsområden. För val av en av tre alternativa åtgärder i VISS: inrätta, översyn eller revidera.

Åtgärdsanalys inrätta vattenskyddsområden

Åtgärden **inrätta vattenskyddsområde** ska sättas för vattentäkter som:

- ingår i en dricksvattenförekomst (A7-område) och saknar vattenskyddsområden.

Information om vilka vattentäkter som saknar vattenskyddsområde hämtas från sammanställningen av vattentäktsdata och åtgärdsbehov. Observera att en vattenförekomst kan ha flera vattentäkter. Redogör då för hur många vattentäkter som behöver vattenskyddsområde inom den aktuella vattenförekomsten.

Se motiveringstext i avsnitt 2.5.1

Åtgärdsanalys revidering vattenskyddsområden

Åtgärden **revidera vattenskyddsområde** ska sättas på vattentäkter som:

- ingår i en dricksvattenförekomst (A7-område) och är inrättade enligt annan lagstiftning än miljöbalken, eller
- har ett vattenskyddsområde inrättat med stöd av miljöbalken där kännedom finns om ett otillräckligt skydd, exempelvis på grund av:
 - att skyddsföreskrifterna är otillräckliga eller inte relevanta
 - att vattenskyddsområdets utbredning är otillräcklig
 - att det finns ny kunskap om påverkan och risker eller verksamheter och markanvändning i vattenskyddsområdet som inte har reglerats tidigare

Ny kunskap kan vara sådant som framkommit vid vattenförvaltningens riskanalys och påverkansbedömning, från övervakning/råvattenkontroll, regionala vattenförsörjningsplaner m.m.

Se motiveringstext i avsnitt 2.5.3

När åtgärder är genomförda, ange vilket NVR-id (id-nr för vattenskyddsområdet i VIC Natur) som ändrats samt vattenskyddsområdets nya NVR-id efter revidering.

Åtgärdsanalys översyn vattenskyddsområde

Åtgärden **översyn vattenskyddsområde** ska sättas för vattentäkter som:

- ingår i en dricksvattenförekomst (A7-område) och har ett vattenskyddsområde inrättat med stöd av miljöbalken där det finns anledning att tro eller misstänka att skyddet för vattentakten riskerar att vara otillräckligt, exempelvis på grund av risker i tillrinningsområdet som inte regleras i föreskrifterna för skyddsområdet.

För bedömning om skyddet är tillräckligt kan rapporten "Kommunala vattenskyddsområden i Västra Götalands län" vara ett stöd, se [länk](#). Rapporten innehåller metodik för inventering av täkterna och dess skydd, bedömning om fullgott skydd uppfylls samt prioritering av framtida arbete. Översyn kan senare leda till revidering, inte tvärtom. Revidering är mer omfattande än översyn. Om översyn av vattenskyddsområdet har genomförts och den visar att syftet med det befintliga vattenskyddsområdet inte uppnås behöver vattenskyddsområdet revideras, se avsnitt 2.4.3

Vattenskyddsområden ska hållas uppdaterade i VIC-Natur av länsstyrelserna. Den yttre gränsen för vattenskyddsområdet hittas i verktyget: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>. Avmarkera alla Natura 2000-områden och nationella skyddsformer utom vattenskyddsområde, zooma in i kartan och klicka på info för att få fram fastställdedatum och skyddsföreskrifter

Se motiveringstext i avsnitt 2.5.2

Åtgärdsanalys säkerställa kvantitativ grundvattenstatus

Åtgärden "ansökan tillstånd till vattenuttag" ska sättas för:

- Vattenförekomster med allmänna vattentäkter som saknar tillstånd för uttag av vatten. Åtgärden är förebyggande och ska sättas även om vattenförekomsten inte har eller riskerar otillfredsställande kvantitativ status.
- Övriga vattenuttag som saknar tillstånd och är lokaliserade i grundvattenvattenförekomster som: i) är i risk där den förväntade utvecklingen till 2027 bedöms vara försämrad samt ii) uppvisar otillfredsställande status och den förväntade utvecklingen bedöms vara oförändrad (se figur 2).

Information om allmänna vattentäkter och tillstånd till vattenuttag hämtas från sammanställningen av vattentäktsdata och åtgärdsbehov. Några länsstyrelser har registrerat information om vattenuttag i Vattenverksamhetsregistret Älvan vilken då kan användas.

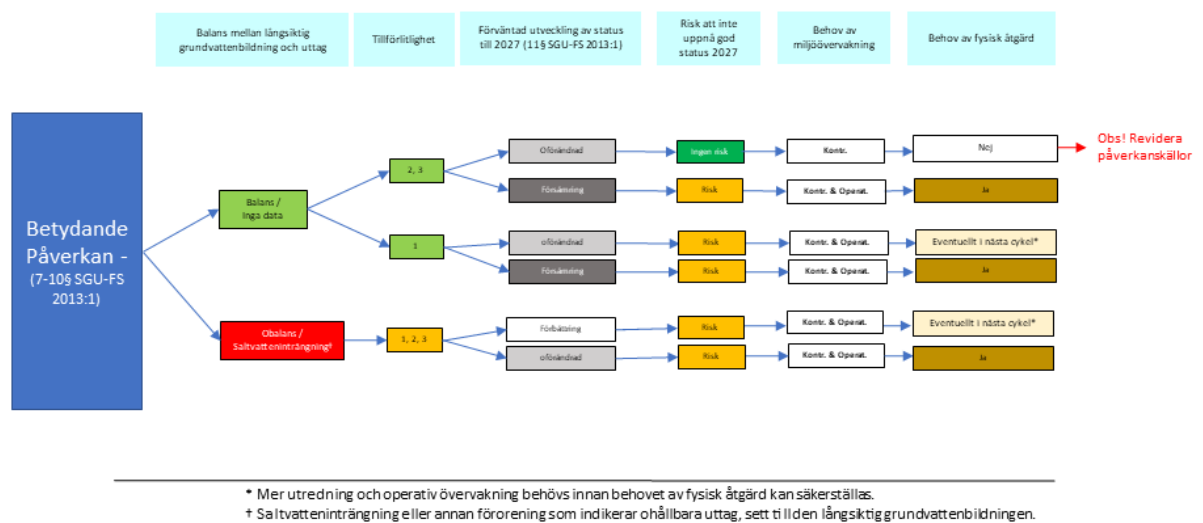
Se motiveringstext i avsnitt 2.5.4.

Övriga åtgärder för att säkerställa kvantitativ status

För vattenförekomster som har eller riskerar otillfredsställande kvantitativ status på grund av ovan nämnda skäl kan ytterligare åtgärder, utöver tillstånd till vattenuttag, behöva vidtas till exempel för att öka grundvattenbildningen eller effektivisera vattenanvändningen

Om en länsstyrelse/tillsynsmyndighet har kunskap om att sådana ytterligare åtgärder behövs sätts åtgärden "Övriga åtgärder för att säkerställa kvantitativ status". Det kan göras efter att man bedömt att god kvantitativ grundvattenstatus ej kan nås, trots genomförande av åtgärden "ansökan tillstånd till vattenuttag". I motiveringstexten anges skälet till att åtgärden behövs och om kunskap finns, vilken fysisk åtgärd som är lämpligt för den specifika vattenförekomsten.

Även via länsstyrelsernas tillsyn av vattenverksamheter/vattenuttag kan lämpliga åtgärder föreslås utifrån den specifika påverkan i vattenförekomsten.

Figur 2: Riskbedömning av kvantitativ grundvattenstatus (Vattenmyndigheterna 2019, VISS referens 54502).

Åtgärdsanalys för att säkerställa hydromorfologisk status

Då påverkansanalysen visar att betydande påverkan finns från en eller båda av påverkansstyperna

- Förändring av konnektivitet genom dammar, barriärer och slussar - för dricksvatten,
- Förändring av hydrologisk regim – offentlig vattenförsörjning,

och man har identifierat ett förbättringsbehov enligt "Statusklassificering och hantering av osäkerhet - Vägledning för tillämpning av 2 kap. HVMFS 2013:19", ska en åtgärd föreslås.

Åtgärdskategorierna i VISS är indelade i tre grupper, I-III. Den överordnade kategorin, nivå I, syftar till att visa på vilken funktion man vill åtgärda i vattenförekomsten och rekommenderas främst för möjliga åtgärder. Åtgärden kan i ett senare skede, med ökad kunskap, preciseras ytterligare. Om man vet huvudinriktning för en möjlig åtgärd men inte exakt vilken teknisk lösning det bör vara eller om en åtgärd är planerad så rekommenderas åtgärder på nivå II. För att föreslå en åtgärdskategori på nivå III krävs underlag för kostnadsuppskattning och den biologiska nyttan för att kunna föreslå den bästa och mest ekonomiska lösningen, oftast innebär detta att åtgärden är planerad eller genomförd.

För åtgärder för att säkerställa hydromorfologisk status med påverkan från vattenförsörjning används nivå I: *möjliggöra upp- och nedströms passage samt återskapa eller förbättra hydrologisk regim*. För kustvattenförekomster med påverkad konnektivitet används *biotopvård i kust*, vilken är en nivå II-åtgärd.

Åtgärden bör kopplas till specifik(a) påverkanstyp(er), annars sker det en automatisk koppling till ett flertal förinlagda påverkanstyper, vilket blir väldigt brett.

Åtgärdsplats

För åtgärder vid dammar, barriärer och slussar kommer åtgärdsplats nästan alltid att sammanfalla med hindrets position och information kan inhämtas från status- och påverkansanalysen. För hinder som är inventerade är denna information främst baserad på data från biotopkarteringsdatabasen och för hinder som inte är inventerade är informationen främst baserad på modellerade data från SMHI:s underlag. Under fliken "Åtgärdsplatser" i importmallen bör "Platskategori" vara "Koordinat" ifall åtgärden kan knytas till en anläggning.

Effektplats

För konnektivetsåtgärder i upp- och nedströms riktning räknas effektvatten generellt från hindret upp till närmast kända naturliga vandringshinder, men vandringsavstånd för de målarter som åtgärden riktas mot påverkar också.

2.5 Motiveringstexter åtgärder

Nya motiveringstexter har tagits fram för åtgärder som föreslås, kopplat till vattenförsörjning. Det omfattar dels en allmän text per åtgärdskategori, dels exempel på texter som motiverar en föreslagen åtgärd på vattenförekomstnivå.

Inrätta vattenskyddsområde

Allmän text om åtgärden:

För att skydda nuvarande och framtida dricksvattentäkter mot föroreningar behöver vattenskyddsområdena inrättas. Vattenskyddsområdena är geografiskt avgränsade områden med tillhörande föreskrifter, fastställda av länsstyrelsen eller kommunen med stöd av 7 kap. miljöbalken. Föreskrifterna reglerar exempelvis hantering av bekämpningsmedel, växtskydds- och växtnäringsämnen, petroleumprodukter och andra kemikalier, infiltration av avloppsvatten och avfallshantering.

Kommunerna ansvarar för att åtgärden genomförs för allmänna dricksvattentäkter.

Exempel på detaljerad motiveringstext för den aktuella vattenförekomsten:

- 1 Inom vattenförekomsten finns vattentäkt X som saknar skydd.
- 2 Vattenförekomsten/Delar av vattenförekomsten är utpekad som framtida dricksvattentäkt i den regionala vattenförsörjningsplanen och saknar skydd.

Översyn vattenskyddsområde

Allmän text om åtgärden:

Även vattenskyddsområden som är inrättade med stöd av miljöbalken kan behöva ses över om ny kunskap finns, tex om riskobjekt i vattentäktens tillrinningsområde som framkommit vid riskanalys, påverkansbedömning eller motsvarande.

Huvudmannen för vattentäkten har det yttersta ansvaret för att bedöma om skyddet för vattentäkten är tillräckligt. Tillsynsmyndigheten (länsstyrelsen eller kommunen) bör dock verka för att stötta huvudmannen i det arbetet.

Exempel på detaljerad motiveringstext för den aktuella vattenförekomsten:

- 1 I vattenförekomsten finns ett vattenskyddsområde (NVR-ID XXXXX) som behöver ses över på grund av:
 - a. verksamheter och markanvändningar i vattenskyddsområdet som inte har reglerats tidigare, beskriv vilka.
 - b. råvattnets kvalitet har försämrats, beskriv hur.
 - c. risker i vattentäktens tillrinningsområde, exempelvis som har framkommit vid påverkansanalys/riskbedömning, analyser av klimatförändringar el dyl. Beskriv vilka risker.

Revidera vattenskyddsområde

Allmän text om åtgärden:

Många befintliga vattenskyddsområden inrättades för 30–50 år sedan med dåvarande lagstiftning och den tidens kunskap om exempelvis föroreningar och dess spridning. Dessa vattenskyddsområden behöver revideras så att de lever upp till dagens krav på skydd. Även nyare vattenskyddsområden inrättade med stöd av miljöbalken kan behöva ses över om ny kunskap indikerar att skyddet inte är tillräckligt. Om översyn av vattenskyddsområdet har genomförts och den visar att skyddet inte är tillräckligt behöver vattenskyddsområdet revideras.

Kommunerna ansvarar för att revidera vattenskyddsområden för allmänna vattentäkter.

Exempel på detaljerad motiveringstext för den aktuella vattenförekomsten:

I den aktuella vattenförekomsten finns x (antal) vattenskyddsområden (NVR-ID XXXXX) som behöver revideras på grund av:

- 1 I vattenförekomsten finns vattenskyddsområdet XXX (namn från VIC Natur) (NVR-ID XXXXX) som är inrättad med äldre lagstiftning än miljöbalken och som därför behöver ses över.
- 2 Skyddsföreskrifterna är inte tillräckliga/relevanta.
- 3 Vattenskyddsområdets utbredning är inte tillräcklig/relevant.

- 4 Det har tillkommit ny kunskap om verksamheter och markanvändning i vattenskyddsområdet som inte har reglerats tidigare, beskriv vad.
- 5 Det har tillkommit ny kunskap om risker i vattentäktens tillrinningsområde vid påverkansanalys/riskbedömning, beskriv riskerna.
- 6 Det har tillkommit ny kunskap om råvattnets kvalitet, beskriv vad.

Säkerställa god kvantitativ status

Allmän text om åtgärden på övergripande nivå.

God kvantitativ status är ett tillstånd där det råder balans mellan vattenuttag och grundvattenbildning i en vattenförekomst. Den kvantitativa statusen kan påverkas av och av en rad mänskliga aktiviteter och förändringar i klimatet. Låga nivåer kan exempelvis uppkomma till följd av stora vattenuttag (dricksvatten, bevattning m.m.) i förhållande till grundvattenbildning och vid bortledning av vatten för arbete under mark t. ex. vid grävning av tunnlar och dyl. Höga nivåer kan till exempel orsakas genom dämningar eller konstgjord grundvattenbildning.

Med ökad konkurrens om vatten är det viktigt att verksamhetsutövaren har tillstånd för vattenuttag. Enligt Vattenmyndigheternas återrapportering 2018 saknar 56 procent av de allmänna vattentäkterna tillstånd till vattenuttag. Bortledning av grund- och ytvatten är en vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken, vilket enligt huvudregeln kräver tillstånd. Kommunerna ansvarar för att ansöka om tillstånd för vattenuttag för allmänna dricksvattentäkter.

Ytterligare åtgärder kan behöva vidtas, tex för att begränsa och effektivisera vattenanvändningen för vattenförekomster som har eller riskerar otillfredsställande status. Via länsstyrelsernas tillsyn av vattenverksamheter/vattenuttag kan lämpliga åtgärder föreslås utifrån den specifika påverkan i vattenförekomsten.

Exempel på detaljerad motiveringstext för den aktuella vattenförekomsten:

Ansökan om tillstånd till vattenuttag

I vattenförekomsten finns X allmän/allmänna vattentäkter som saknar tillstånd till vattenuttag.

Övriga åtgärder för att säkerställa kvantitativ status

Ange typ av åtgärd och skälet till att åtgärden behövs.

Möjliggöra upp- och nedströms passage

Åtgärd föreslås om påverkan på konnektivitet har genomslag på biologiska faktorer så att ekologisk status är sämre än god och riskbedömning visar att åtgärder bör vidtas.

För att ge en snabb överblick av vad åtgärden syftar till, låt namnet på åtgärden börja med åtgärds-kategorin och avsluta med platsen. Till exempel "Möjliggöra upp- och nedströmspassage - Exempelsjön".

Exempel på motiveringstext:

Vattenförekomsten bedöms vara påverkad av vandringshinder som har en negativ effekt på uppströms och nerströms passage av fiskar och andra organismer. God vandringsbarhet förbi platsen behöver säkerställas. Det kan göras genom att till exempel anlägga en väl fungerande faunapassage. Vilken åtgärd som är lämpligast styrs av många faktorer. Exempel på sådana faktorer är verksamhetens tillåtlighet, omgivningens beskaffenhet och målart. Innan en detaljerad åtgärd fastställs och genomförs behöver en utredning genomföras för att ta fram lämplig åtgärd. Det ska göras i dialog med den som är ansvarig för vandringshindret. Utrivning av vandringshinder eller uppförande av fiskväg ska genomföras efter erforderliga prövningar.

Biotopvård i kustvatten

Åtgärd föreslås om påverkan på konnektivitet har genomslag på biologiska faktorer så att ekologisk status är sämre än god och riskbedömning visar att åtgärder bör vidtas.

För att ge en snabb överblick av vad åtgärden syftar till, låt namnet på åtgärden börja med åtgärds-kategorin och avsluta med platsen. Till exempel "Biotopvård i kustvatten - Exempelfjärden".

Exempel på motiveringstext:

Vattenförekomsten bedöms vara påverkad av dricksvattenförsörjning som har negativ effekt på dess konnektivitet. Biotopvård kan mildra påverkan exempelvis genom återetablering av makrovegetation, växtkassar, restaurering av våtmark för fiskreproduktion med mera. Vilken åtgärd som är lämpligast styrs av många faktorer. Exempel på sådana faktorer är omgivningens beskaffenhet och målart. Innan en detaljerad åtgärd fastställs och genomförs behöver en utredning genomföras för att ta fram lämplig åtgärd. Det ska göras i dialog med den som är ansvarig för dricksvattenanläggningen.

Återskapa eller förbättra hydrologisk regim

Åtgärd föreslås om påverkan på hydrologisk regim har genomslag på biologiska faktorer så att ekologisk status är sämre än god och riskbedömning visar att åtgärder bör vidtas.

För att ge en snabb överblick av vad åtgärden syftar till, låt namnet på åtgärden börja med åtgärds-kategorin och avsluta med platsen. Till exempel "Återskapa eller förbättra hydrologisk regim - Exempelvattnet".

Exempel på motiveringstext:

Vattenförekomsten bedöms påverkad av förändrad hydrologisk regim på grund av reglering för dricksvattenproduktion. Hydrologisk regim behöver förbättras för att gynna vattenlevande organismer och naturliga erosions- och sedimentationsprocesser. Åtgärder kan till exempel vara miljöanpassade flöden, tillföra högvattenflöden eller olika typer av minimitappningar. Innan en detaljerad åtgärd fastställs och genomförs behöver man göra en utredning för att ta fram förslag på lämplig åtgärd. Det ska göras i dialog med den som är ansvarig för verksamheten. Åtgärden ska utföras efter att de prövningar som krävs har genomförts.

3. Miljökvalitetsnormer och undantag

Som generell utgångspunkt ska vattenförekomster med påverkan från vattenuttag uppnå god kemisk och kvantitativ status då detta är en förutsättning för själva vattenförsörjningen. Mindre stränga krav kan övervägas för ytvatten.

När höga bakgrundsvärden av ämnen eller joner eller deras indikatorer förekommer i grundvatten av naturgivna förutsättningar ska hänsyn tas till dessa bakgrundsvärden vid fastställandet av riktvärden. I samband med statusklassningen görs bedömningen om lokala riktvärden ska tillämpas för naturlig bakgrundshalt. Korrigering för höga naturliga bakgrundshalter ska inte göras genom tillämpning av undantag.

3.1 Tillämpning av mindre stränga krav enligt 4 kap. 10 § vattenförvaltningsförordningen (2004:660)

Vattenmyndigheterna har i ett regeringsuppdrag under 2017 - 2019 bl. a. utrett förutsättningar att tillämpa mindre stränga krav för påverkanstyper som bedöms kunna omfattas av begreppet *”miljömässiga och samhällsekonomiska behov som verksamheten uppfyller som inte utan orimliga kostnader kan tillgodoses på ett annat sätt som är väsentligt bättre för miljön”*.

Vattenmyndigheterna har haft som utgångspunkt att de behov som kan identifieras bör ha stöd i nationella vägledningar, vara definierade som viktiga värden eller kvalitéer inom EU eller nationellt, eller omfattas av någon form av rättsligt utpekande eller skydd (exempelvis riksintressen). Utpekanden ska ha genomgått remiss och samråd med nationella myndigheter och/eller ha skett med stöd av miljöbalken eller annan relevant lagstiftning.

För dricksvattenförsörjning bedöms följande samhällsnyttor motivera ett mindre strängt krav.

Riksintresse vattenförsörjning

Havs- och vattenmyndigheten är ansvarig myndighet och har beslutat om **28 områden som bedöms vara av riksintresse för vattenförsörjning**. Till varje utpekade område finns en värdebeskrivning för anläggningen, motiv till utpekandet, markanspråk, åtgärder som kan försvåra nyttjandet av anläggningen samt en beskrivning av den vattentäkt som är knuten till anläggningen och de risker och hot som kan påverka vattentäkten.

Motiv till utpekandet:

- Nyttjas/kan nyttjas av många människor
- Stor kapacitet och god kvalitet
- Liten risk att påverkas av klimatförändringar
- Behövs som reserv eller för framtida användning

Storlekskriteriet är det viktigaste kriteriet, vilket ensamt kan leda till att ett område bedöms som riksintresse för vattenförsörjning. Råvattentäkten i sig bedöms inte som riksintresse, men kvalitet och försörjningskapacitet hos vattenförekomsten utgör grundförutsättningar för anläggningens faktiska funktionalitet.

Klimatförändringar kan innebära problem och risker för dricksvattenförsörjningen, exempelvis genom ökat uttag av vatten, eller påverkan av avloppsbräddning eller markavrinning. Förebyggande åtgärder som förhindrar förorening av råvattentäkter är viktigt för att säkerställa dricksvattenförsörjningen i framtiden.

I anslutning till större dricksvattenanläggningar finns i de flesta fall reservvatten som nyttjas vid tillfällen då den ordinarie täkten av olika skäl inte kan nyttjas. Det är viktigt att det då finns tillgång till reservvatten av sådan kapacitet och kvalitet att det kan ersätta ordinarie vattentäkt under en längre tid. Anläggningar (ledning etc.) som möjliggör nyttjandet av reservvattentäkten bör utgöra del av det riksintressanta området för vattenförsörjning.

Samhällsviktiga verksamheter enligt miljöprövningsförordningen samt 9, 10 och 11 kap. miljöbalken (MB), som inte utgör riksintressen

Många av de samhällsviktiga verksamheter som utgör miljöfarliga verksamheter enligt miljöprövningsförordningen eller vattenverksamheter enligt 11 kap. (MB kan också pekas ut som riksintressen med stöd av 3 kap. MB. Det finns dock vissa andra typer av miljöfarliga verksamheter eller vattenverksamheter som fyller sådana viktiga miljömässiga eller samhällsviktiga behov.

Vattentäkt, som avser bortledning av yt- eller grundvatten eller konstgjord grundvattenbildning för vattenförsörjning, utgör vattenverksamhet och är som sådan i regel tillståndspliktig enligt 11 kap. 9 § MB. Tillstånd enligt 11 kap. 11 § MB krävs inte för vattentäkt för en- eller tvåfamiljsfastighets eller jordbruksfastighets husbehovsförbrukning eller värmeförsörjning. Tillstånd krävs inte heller om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattentäktens eller den konstgjorda infiltrationens inverkan på vattenförhållandena (11Kap. 12 § MB).

Då riksintresset för vattenförsörjning endast omfattar vattenverket och ledningar men inte vattentäkten som sådan innebär det att huvuddelen av landets kommuner är helt beroende av vatten från täkter som inte är utpekade som riksintresse. Utifrån dagsläget kan det därför vara rimligt att utgå från den avgränsning som används i Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten (LIVSFS 2017:2) vid en översyn av förutsättningarna för tillämpning av konstgjorda eller kraftigt modifierade vatten och mindre stränga krav. Föreskrifterna gäller anläggningar för dricksvattenförsörjning som

- 1 i genomsnitt tillhandahåller 10 m³ dricksvatten eller mer per dygn, eller
- 2 försörjer 50 personer eller fler med dricksvatten.

Det är också den avgränsning som används för dricksvatten inom vattenförvaltningen i övrigt. År 2015 ska alla grundvattenförekomster som försörjer fler än 50 personer eller har ett vattenuttag större än 10 m³ per dygn uppnå god status.

Alternativet att använda avgränsningen för allmän vatten- och avloppsanläggning enligt lagen om allmänna vattentjänster innebär att man bara får med kommunala anläggningar, och missar samfälligheter som kan vara viktiga ur ett dricksvattenförsörjningsperspektiv.

3.2 Hinder för tillämpning av mindre stränga krav

Undantag får inte tillämpas om en vattenförekomst skulle hindra eller äventyra att normer eller mål uppnås för ett skyddat område (dvs. ett område som skyddas enligt annan EU-rätt än vattendirektivet) eller om det skulle strida mot annan EU-lagstiftning.

Om normen eller målet för det skyddade området inte är god status finns det inget hinder mot att besluta om undantag, om normen för det skyddade området ändå följs eller uppnås.

För mindre stränga krav, på grund av **dricksvattenförsörjning** som omfattas av ett skyddat område, ska Länsstyrelserna verifiera om undantaget kan tillämpas och om målet med det skyddade området fortfarande kan uppnås.

3.3 Undantag

När statusklassning och riskbedömning visar att det finns vattenförekomster som **inte kommer att uppnå god status eller god potential till 2021** ska undantag tillämpas.

Beslut om undantag sker med stöd av 4 kap. 9–10 §§ VFF och varje beslut om undantag ska motiveras med **påverkanstyp, kvalitetsfaktor, parameter, skäl** samt en **motiveringstext**.

De två undantagen är:

- Tidsfrister för när kvalitetskraven senast ska följas (9 §) eller
- Mindre stränga kvalitetskrav än god status eller god potential (10 §)

För **dricksvattenförsörjning** bedöms det aktuellt att tillämpa:

- **tidsfrist till 2027** med skälet inte **tekniskt möjligt** att uppnå god status innan 2027 i de fall där övervakning behövs för att verifiera status och påverkan,
- **tidsfrist till 2027** med skälet inte **tekniskt möjligt** att uppnå god status innan 2027 i de fall där det bedöms finnas möjliga åtgärder att genomföra,
- **tidsfrist till 2027** med skälet naturlig återhämtning, där åtgärder är vidtagna eller påverkanstrycket har upphört och endast naturlig återhämtning återstår,
- **tidsfrist efter 2027** med skälet naturlig återhämtning, där åtgärder är vidtagna eller påverkanstrycket har upphört och endast naturlig återhämtning återstår,
- **mindre stränga krav** med skälet **omöjligt för hydrologisk regim** och **eventuellt konnektivitet** p.g.a. samhällsnyttig verksamhet där alla möjliga åtgärder är vidtagna.

Vattenmyndigheten bedömer att tidsfrist med skälet orimlig kostnad inte är tillämpligt då det inte finns fler cykler att fördela kostnader på.

Vid andra situationer än ovan kontaktas vattenmyndigheten via frågelådan för MKN och undantag.

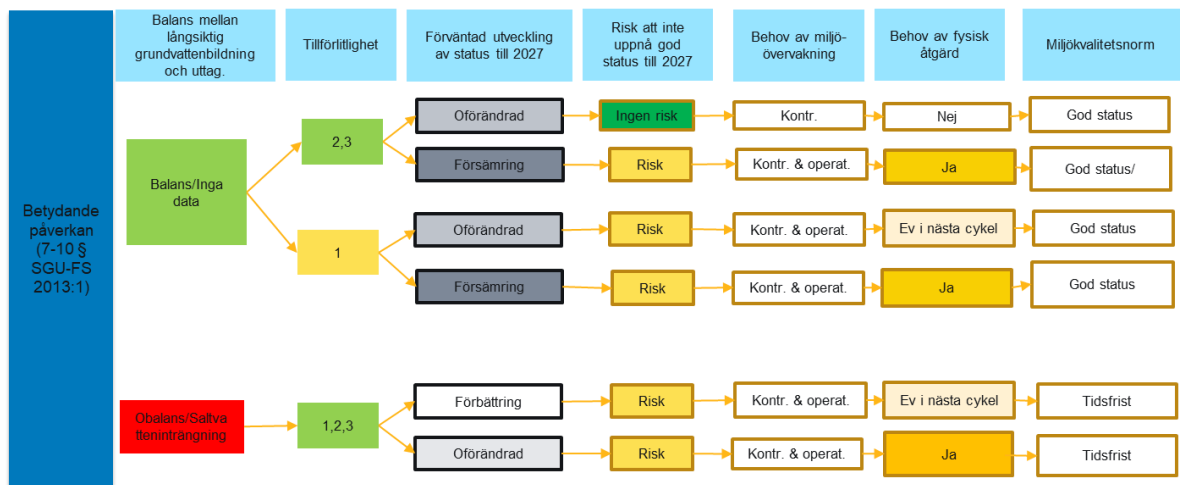
Undantag kvantitativ status och kemisk status för grundvatten kopplat till vattenförsörjning

För grundvattenförekomster som har otillfredsställande status på grund av vattenuttag för vattenförsörjning är det inte lämpligt att sätta mindre stränga krav. Orsaken till detta är att ett

långvarigt överuttag av grundvatten kommer att utarma vattenresursen som grundvattenförekomsten utgör.

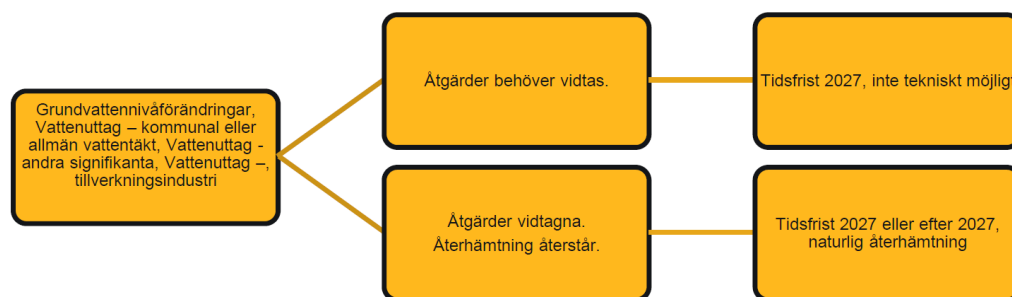
Trots detta kan prövningsmyndigheter ändå tillåta uttag som påverkar grundvattennivån med stöd av 4 kap 11 § VFF. Vattenmyndigheterna har i dessa fall möjlighet att yttra sig. Om tillstånd ges ska vattenmyndigheten fatta de beslut som tillåtandet föranleder (exempelvis ändra norm och tillämpa ett mindre strängt krav).

God kvantitativ status ska bibehållas och när status är otillfredsställande tillämpas tidsfrist enligt figur 3.

Figur 3. Från påverkansbedömning till miljökvalitetsnorm för grundvattenstatus

Där status idag är sämre än god, ska tidsfrist sättas till 2027, inte tekniskt möjligt. Där tillräckliga åtgärder bedöms vara utförda sätts tidsfrist med naturlig återhämtning (figur 4). Återhämtningen ska övervakas genom övervakning. För motiveringstexter se avsnitt 3.4

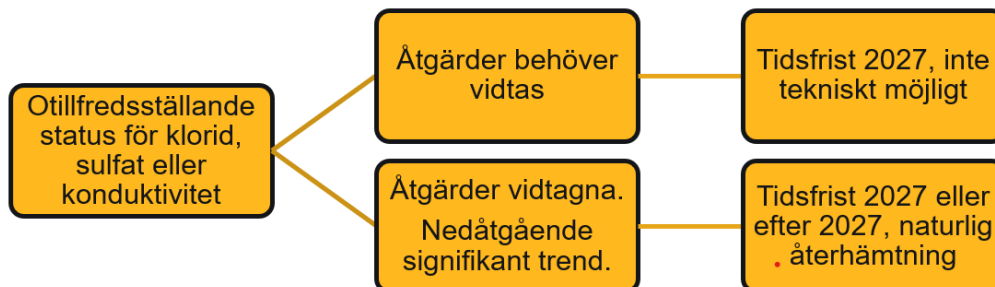

Figur 4: Tillämpning av tidsfrist vid otillfredsställande kvantitativ status.

Om överuttaget av grundvatten medför saltvatteninträning och analysvärden visar halter för kemisk status över värdena för att vända trend, sätts normen till god status och utgångspunkt för att vända trend.

Om den kemiska statusen kopplad till vattenuttag klassas som otillfredsställande för klorid, sulfat eller konduktivitet ska tidsfrist tillämpas enligt figur 5. Där åtgärder behöver vidtas ska

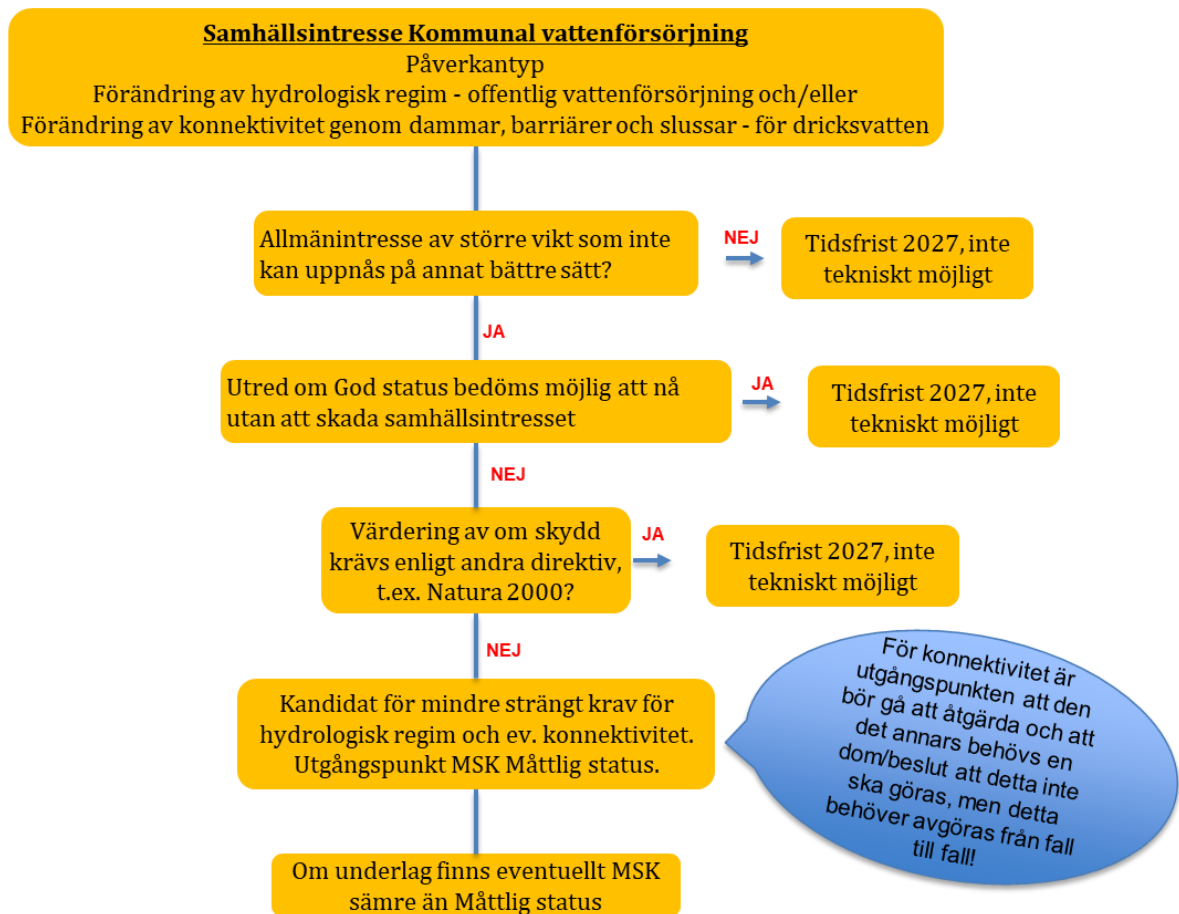
tidsfrist sättas till 2027, inte tekniskt möjligt. Där tillräckliga åtgärder bedöms vara utförda ska tidsfrist med naturlig återhämtning användas. Återhämtningen ska övervakas genom operativ övervakning. Motiveringstexter finns i avsnitt 3.4.

Figur 5: Tillämpning av tidsfrist vid otillfredsställande kemisk status kopplat till vattenuttag (kommunal eller allmän).

Undantag för hydromorfologiska kvalitetsfaktorer kopplat till påverkan från vattenförsörjning

För fysisk förändring kopplat till samhällsintresset offentlig dricksvattenförsörjning ska i första hand tidsfrister användas. I vissa fall kan det bli aktuellt med mindre stränga krav (figur 6). Vid bedömningen om ett mindre strängt krav är tillämbart görs bl.a. en värdering av om dricksvattenförsörjningen kan ses som ett samhällsintresse av större vikt och om det går att ersätta med något bättre alternativ, om det finns åtgärder som kan vidtas utan att skada samhällsintresset och om det finns skydd enligt andra EU-direktiv som skulle riskera att inte uppfyllas vid ett mindre strängt krav. Ett mindre strängt krav kopplas i första hand till kvalitetsfaktorn hydrologisk regim, medan konnektivitet bedöms kunna åtgärdas om det inte finns dom eller beslut som säger annat. Det finns ingen påverkanstyp som kopplar dricksvattenförsörjning till morfologiskt tillstånd.

Figur 6: Tillämpning av tidsfrister och mindre stränga krav vid fysisk förändring kopplad till dricksvattenförsörjning.

3.4 Motiveringstexter miljö kvalitetsnormer

Motiveringstext för den övergripande normen god kemisk eller kvantitativ grundvattenstatus

Vattenmyndigheternas tolkning av SGU:s föreskrifter om miljö kvalitetsnormer och statusklassificering för grundvatten (SGU-FS 2013:2) för hur MKN ska tillämpas förklaras i en motiveringstext för de övergripande normerna för kemisk och kvantitativ status. Beredningssekretariaten lägger in miljö kvalitetsnormen god status och vattenmyndigheten lägger in motiveringstexter enligt nedan.

Motiveringstext för den övergripande normen god kemisk grundvattenstatus

”Enligt SGU:s föreskrifter om miljö kvalitetsnormer och statusklassificering för grundvatten (SGU-FS 2013:2) ska Vattenmyndigheten meddela miljö kvalitetsnormer för grundvattenförekomster som vid kartläggning och analys bedömts

- vara utsatta för risk att inte uppnå god kemisk grundvattenstatus till nästföljande målår, eller

- vara utsatta för risk att inte bibehålla god kemisk grundvattenstatus till nästföljande målår.

Om en grundvattenförekomst inte bedömts vara i risk behöver således inte miljö kvalitetsnormer för vattenförekomsten fastställas enligt SGU:s föreskrifter. Vattenmyndigheten har dock valt att fastställa miljö kvalitetsnormer för samtliga grundvattenförekomster. För de grundvattenförekomster där det inte föreligger någon risk fastställs således normen "god kemisk grundvattenstatus". Detta görs för att säkerställa att principen om försämringsförbudet upprätthålls och det blir också en konsekvent hantering i förhållande till hur normerna för ytvattenförekomster fastställs.

Miljö kvalitetsnormen anger att målsättningen för grundvattenförekomsten är "god kemisk grundvattenstatus". För att förstå vad normen innebär mer konkret får man titta på de riktvärden som fastställts för grundvattenförekomsten. Riktvärdena är en del av själva miljö kvalitetsnormen och är direkt tillämpliga i t.ex. en provningssituation. Ett riktvärde får alltså i princip inte överskridas."

Motiveringstext för övergripande normen god kvantitativ grundvattenstatus

"Enligt SGU:s föreskrifter om miljö kvalitetsnormer och statusklassificering för grundvatten (SGU-FS 2013:2) ska Vattenmyndigheten meddela miljö kvalitetsnormer för grundvattenförekomster som vid kartläggning och analys bedömts

- vara utsatt för risk att inte uppnå god kvantitativ status till nästföljande målår, eller
- vara utsatt för risk att inte bibehålla god kvantitativ status till nästföljande målår.

Om en grundvattenförekomst inte bedömts vara i risk behöver således inte miljö kvalitetsnormer för vattenförekomsten fastställas enligt SGU:s föreskrifter. Vattenmyndigheten har dock valt att fastställa miljö kvalitetsnormer för samtliga grundvattenförekomster. För grundvattenförekomster med god status fastställs således normen "god kvantitativ grundvattenstatus". Detta görs för att säkerställa att principen om försämringsförbudet upprätthålls och det blir också en konsekvent hantering i förhållande till hur normerna för ytvattenförekomster fastställs.

Miljö kvalitetsnormen anger att målsättningen för grundvattenförekomsten är "god kvantitativ grundvattenstatus"."

Förslag på motiveringstexter vid tidsfrister för kemisk eller kvantitativ grundvattenstatus

Förslag till texter finns här nedan.

Utgångspunkt för att vända trend (kemi kopplad till vattenuttag)

Parametern X har en uppåtgående trend i vattenförekomsten. Förebyggande åtgärder i form av XXX behöver sättas in för att trenden ska brytas innan vattenförekomsten får otillfredsställande status.

Tidsfrist till 2027 med skälet inte tekniskt möjligt att uppnå god status innan 2021 i de fall där det bedöms finnas möjliga åtgärder att genomföra

Vattenförekomsten uppnår inte kraven för en god kvantitativ/kemisk status då XXX (utveckla från bedömningsgrund). Åtgärder behöver vidtas men kommer inte kunna sättas in i tid för

att uppnå god status till 2021. Vattenförekomsten får en tidsfrist till 2027 med skälet inte tekniskt möjligt. Vattenförekomstens återhämtning tar tid och åtgärder bör därför sättas in så snart som möjligt för att nå målet om en god kvantitativ status till 2027.

Tidsfrist till 2027 med skälet naturlig återhämtning, där åtgärder är vidtagna eller påverkanstrycket har upphört och endast naturlig återhämtning återstår

Vattenförekomsten uppnår inte kraven för en god kvantitativ/kemisk status då XXX (utveckla från bedömningsgrund). Åtgärder har genomförts till en nivå som gör att god status kan uppnås på sikt. Vattenförekomstens återhämtning tar tid för att uppnå god kvantitativ/kemisk status. Vattenförekomsten får en tidsfrist till 2027 med skälet naturlig återhämtning.

Tidsfrist efter 2027 med skälet naturlig återhämtning, där åtgärder är vidtagna eller påverkanstrycket har upphört och endast naturlig återhämtning återstår

Vattenförekomsten uppnår inte kraven för en god kvantitativ/kemisk status då XXX (utveckla från bedömningsgrund). Åtgärder har genomförts till en nivå som gör att god status kan uppnås på sikt. Vattenförekomstens återhämtning tar tid för att uppnå god kvantitativ/kemisk status. Vattenförekomsten får en tidsfrist till 20XX med skälet naturlig återhämtning.

Förslag på motiveringstexter vid tidsfrister för ekologisk status - hydromorfologi

Tidsfrist till 2027 med skälet inte tekniskt möjligt att uppnå god status 2021 och där övervakning behövs (endast för ytvatten)

För hydrologisk regim/konnektivitet kan följande motiveringstext användas:

”Vattenförekomsten uppnår inte god status för hydrologisk regim/konnektivitet på grund av påverkan från dricksvattenförsörjning. Tillförlitligheten i statusklassning och påverkansanalys är låg vilket innebär att bedömningen av risk och vilka åtgärder som krävs avseende hydrologisk regim/konnektivitet är osäker. Istället omfattas vattenförekomsten av övervakning för att verifiera status och påverkan. Tidsfrist till 2027 gäller för hydrologisk regim/konnektivitet med skälet att det inte är tekniskt möjligt att nå god status tidigare på grund av kunskapsbrist.”

För biologisk kvalitetsfaktor kopplad till hydromorfologin:

”Vattenförekomsten uppnår inte god status på grund av hydromorfologisk påverkan från dricksvattenförsörjning. Tillförlitligheten i statusklassning och påverkansanalys är låg vilket innebär att bedömningen av risk och vilka åtgärder som krävs avseende hydromorfologisk påverkan är osäker. Istället omfattas vattenförekomsten av övervakning för att verifiera status och påverkan. Tidsfrist gäller till 2027 med skälet att det inte är tekniskt möjligt att nå god status tidigare på grund av kunskapsbrist”.

Tidsfrist till 2027 med skälet inte tekniskt möjligt att uppnå god status innan 2021 i de fall där det bedöms finnas möjliga åtgärder att genomföra

För hydrologisk regim/konnektivitet kan följande motiveringstext användas:

”Vattenförekomsten uppnår inte god status för hydrologisk regim/konnektivitet på grund av påverkan från vattenförsörjning. Åtgärder ska genomföras för att minska påverkan så att god status kan nås. Vattenförekomstens återhämtning tar tid och åtgärder bör därför sättas in så

snart som möjligt för att nå målet. Tidsfrist till 2027 gäller för hydrologisk regim/konnektivitet med skälet att det inte är tekniskt möjligt att nå god status tidigare.”

För biologisk kvalitetsfaktor kopplad till hydromorfologin: Vattenförekomsten uppnår inte god status på grund av hydromorfologisk påverkan från dricksvattenförsörjning. Åtgärder ska genomföras för att minska påverkan så att god status kan nås. Vattenförekomstens återhämtning tar tid och åtgärder bör därför sättas in så snart som möjligt för att nå målet. Tidsfrist gäller till 2027 med skälet att det inte är tekniskt möjligt att nå god status tidigare på grund av kunskapsbrist.

Tidsfrist efter 2027 med skälet naturlig återhämtning, där åtgärder är vidtagna eller påverkanstrycket har upphört och endast naturlig återhämtning återstår

Vattenförekomsten uppnår inte kraven för en god kvantitativ/kemisk/ekologisk status då XXX (utveckla från bedömningsgrund). Åtgärder har genomförts till en nivå som gör att god status kan uppnås på sikt. Vattenförekomstens återhämtning tar tid för att uppnå god kvantitativ status. Vattenförekomsten får en tidsfrist till 20XX med skälet naturlig återhämtning.

Motiveringstext vid mindre stränga krav

Mindre strängt krav är som nämnts ovan endast aktuellt för fysisk påverkan från dricksvattenförsörjning. Förslag till motiveringstext:

Vattenförekomsten uppnår inte kraven för en god status avseende hydrologisk regim/konnektivitet då XXX (utveckla från bedömningsgrund). Åtgärder behöver vidtas, men kommer inte att kunna vidtas i sådan utsträckning att god status kan nås utan att det skadar samhällsintresset dricksvattenförsörjning. Alla möjliga åtgärder bedöms i övrigt ha vidtagits. Vattenförekomsten får mindre strängt krav med skälet omöjligt.